

Vergaderjaar 2017–2018

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 544

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2018

In december 2017 heeft uw Kamer de motie van de leden Verhoeven en Arno Rutte¹ aangenomen (Handelingen II 2017/18, nr. 30, item 11). In deze motie wordt de regering verzocht de mogelijkheid te onderzoeken om een instituut voor onderzoek op het gebied van cybersecurity op te richten. In antwoord op schriftelijke vragen² is reeds aangegeven dat er een verkenning zal starten naar cybersecurity kennisontwikkeling.

Met deze brief informeer ik u, conform eerdere toezegging, mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW), over het belang van cybersecurity kennisontwikkeling en de voortgang van de verkenning. In deze brief wordt u ook geïnformeerd over de impulsen die vooruitlopend op de verkenning worden georganiseerd. Dit betreft een onderzoeksoep van in ieder geval € 1.550.000 waarvan verdubbeling wordt bezien via de Nationale Wetenschapsagenda (NWA), en een brede nationale cybersecurity onderzoeksoep vanuit het Kennis en Innovatiecontract ICT 2018 – 2019. Tot slot informeer ik u over het vervolgtraject dat wordt vormgegeven door EZK en OCW.

Het belang van cybersecuritykennisontwikkeling

Kennisontwikkeling op het gebied van cybersecurity is nodig om adequate maatregelen te kunnen treffen tegen bestaande en nieuwe digitale dreigingen. Bovendien voorkomt een hoogwaardige eigen autonome kennispositie een te grote afhankelijkheid van cybersecurity-expertise en cybersecurity-oplossingen uit andere landen. In de, op 20 april jl. aan uw Kamer gezonden, Nederlandse Cyber Security Agenda³ (NCSA) is kennisontwikkeling dan ook genoemd als een van de zeven hoofddambities op het terrein van cybersecurity voor de komende jaren. Het versterken van voldoende en hoogwaardige ontwikkeling van zowel fundamenteel

¹ Kamerstuk 34 775 VI, nr. 68

² Aangangsel Handelingen II 2017/18, nr. 1468

³ Kamerstuk 26 643, nr. 536

als toegepast cybersecurity-onderzoek is hiervoor cruciaal. Gericht multidisciplinair onderzoek over de gehele kennisketen heen dat zowel naar oplossingen voor de langere als kortere termijn kijkt, is van het grootste belang, zo vindt dit kabinet. Mede met het oog hierop is het Dutch Cybersecurity Platform for Higher Education and Research (dcypher) van start gegaan in 2016. Het platform zorgt voor agendering en coördinatie van (wetenschappelijk en praktijkgericht) cybersecurity-onderzoek en hoger onderwijs.

Knelpunten en urgentie op dit onderwerp worden in de brief «Behoud en versterking Nederlandse cybersecuritycapaciteit» (d.d. 24 oktober 2017) geschetst. Hierin wordt door drie cybersecurityhoogleraren gewaarschuwd voor het mogelijke kennisverlies op het gebied van cybersecurity. Eveneens waarschuwen zij voor een tekort aan cybersecurityspecialisten. Eerder al beschreef het rapport «Nederland digitaal droge voeten» de noodzaak om nieuwe technologische ontwikkelingen sneller door te vertalen, en goede voorbeelden structureel en breder in te bedden. Dit signaal komt ook terug in verschillende rapporten.⁴

Inzet kabinet op versterking kennisbasis en innovatie cybersecurity

Het kabinet zet stevig in op het vergroten van de kennisbasis van cybersecurity en neemt daarom deze signalen zeer serieus. In het regeerakkoord (bijlage bij Kamerstuk 34 700, nr. 34) is € 95 miljoen structureel opgenomen voor de versterking van cybersecurity. Van dit bedrag is voor 2019 € 3,5 miljoen beschikbaar voor kennis en innovatie en vanaf 2020 een bedrag van € 5,5 miljoen.

Ter uitvoering van deze afspraak in het regeerakkoord worden in de NCSA concrete maatregelen geformuleerd voor cybersecurity. Zoals ik eerder vermeldde is cybersecurity kennisontwikkeling één van de zeven hoofdambities in de NCSA. De Nationale Cybersecurity Research Agenda (NCSRA) wordt genoemd als belangrijk kader voor cybersecurity kennisontwikkeling in Nederland. Op 5 juni jl. verscheen hiervan een derde editie⁵. Het thema cybersecurity is ook opgenomen in de Nederlandse Digitaliseringsstrategie die op 15 juni jl. naar uw Kamer is verzonden (Kamerstuk 26 643, nr. 541). Daarnaast stelt het kabinet structureel extra geld ter beschikking voor onderzoek via de NWA, de vernieuwde Topsector aanpak en op Europees niveau wordt via Horizon 2020 (en daarna via Horizon Europe) financiering beschikbaar gesteld voor onderzoek en innovatie. Deze middelen zijn generiek en raken alle onderzoeksvelden.

De NWA zal bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke thema's. Het kabinet stelt structureel extra middelen beschikbaar voor onderwijs, onderzoek en innovatie. Dit loopt vanaf 2018 op tot structureel € 400 miljoen per jaar vanaf 2020 en een deel hiervan is bedoeld ter invulling van de NWA. Via de routes van de NWA kunnen consortia voorstellen indienen en daarmee financiering aanvragen. Ook consortia rondom het thema cybersecurity kunnen hieraan meedoen omdat het thema cybersecurity past binnen meerdere routes van de NWA.

Aanvullend is ook de passage in het Regeerakkoord ten aanzien van het nieuwe Topsectorenbeleid relevant. Zoals eerder toegezegd zal de

⁴ Rapporten zijn onder andere «Nederland Digitaal Droge Voeten», «Een nooit gelopen race» en «Maak Waar».

⁵ Gepubliceerd op de website van dcypher.

Staatssecretaris van EZK uw Kamer hier, samen met de Ministers van EZK en OCW, deze zomer over informeren.

Verkenning cybersecurity kennisontwikkeling

Vanwege het huidige versnipperde landschap van organisaties die zich bezig houden met cybersecurity kennisontwikkeling, wordt vanuit het kabinet een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor versterking van de kennis en innovatieketen voor cybersecurity, de opzet van een Kennis- en Innovatie Agenda daartoe en hoe een langjarige samenwerking, tussen publieke en private partijen, over de hele kennis- en innovatieketen heen kan worden georganiseerd.

Het proces rondom het aanstellen van een verkenner is inmiddels gestart. De verkenner wordt gevraagd om ten behoeve van zijn advies alle relevante actoren te consulteren, bestaande financieringsstructuren in kaart te brengen en de mogelijkheden voor verbetering van technologie-overdracht⁶ te signaleren.

Uw Kamer wordt hierover naar verwachting in het najaar geïnformeerd. De vraag of een cybersecurityonderzoeksinstituut nodig is wordt ook meegenomen in de evaluatie van het institutenstelsel waarover uw Kamer reeds is geïnformeerd per brief door de Staatssecretaris van OCW op 20 januari 2017⁷.

Impulsen vooruitlopend op het advies van de verkenner

Gezien de urgentie rondom cybersecurity kennisontwikkeling stellen de Ministeries van JenV, EZK, Defensie, BZK en BZ ten behoeven van onderzoeken op het gebied van cybersecurity, vooruitlopend op de verkenning gezamenlijk een bedrag van in ieder geval € 1.550.000 euro beschikbaar. Dit bedrag wordt gevormd door bijdrages verdeeld over 2018 en 2019. Verschillende andere departementen hebben aangegeven nog een deelname en een (aanvullende) bijdrage te overwegen. Het Ministerie van OCW beziet via NWO een mogelijke verdubbeling van dit bedrag vanuit de NWA. Ik streef ernaar om de onderzoeksoproep⁸ ten behoeve van dit bedrag al in 2018 open te stellen.

Het Ministerie van OCW draagt via NWO ook bij aan een brede nationale cybersecurity onderzoeksoproep vanuit het Kennis en Innovatiecontract ICT 2018 – 2019. Deze oproep wordt momenteel ontwikkeld door NWO in samenwerking met het Nationaal Regieorgaan voor Praktijkgericht Onderzoek SIA, het platform dcypher, Team ICT en de Topsector Creatieve Industrie. Met een onderzoekoproep van ca. 5 miljoen euro, wil NWO tegemoet komen aan de behoefte om brede (interdisciplinaire) onderzoekssamenwerking op het gebied van cybersecurity te faciliteren. Tot slot is tijdens de behandeling van de begroting van mijn ministerie voor het jaar 2018 een amendement aangenomen (Kamerstuk 34 775 VI, nr. 36), waarin wordt geregeld dat € 410.000 wordt vrij gemaakt voor open source encryptie projecten om daarmee de ontwikkeling en versterking van encryptie te ondersteunen.

Afsluiting en vervolgtraject

Naar verwachting heeft de verkenner dit najaar een advies gereed. Uw Kamer wordt op basis hiervan door de Staatssecretaris van EZK, mede

⁶ De overdracht van de ontwikkeling van technologieën naar bredere toepassing en gebruik.

⁷ Kamerstuk 29 338, 154

⁸ Naar aanleiding van een onderzoeksoproep kunnen onderzoeksvoorstellen worden ingediend, waarna mogelijke financiering wordt toegewezen.

namens de Minister van OCW, vanuit hun stelselverantwoordelijkheid voor kennisontwikkeling, geïnformeerd over het advies en de bijbehorende vervolgstappen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus